

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziółka

Protokolant: prot. sąd. M. W.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Marzanny Woltmann - Frankowskiej

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2015 roku

sprawy **K. Z. (Z.)** oskarżonego z art. 178a § 1 i 4 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 8 grudnia 2014 roku, sygnatura akt II K 639/14

1. zmienia zaskarżony wyrok i uchyla zawarte w punkcie 2, 3 i 4 rozstrzygnięcia o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności, zobowiązaniu oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu w okresie próby oraz o oddaniu oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego,
2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,
3. zwalnia oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od uiszczenia jednej opłaty za obie instancje.

/-/M. Z.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Szamotułach uznał oskarżonego K. Z. za winnego tego, że w dniu 6 kwietnia 2014 roku, około godziny 19:10 w miejscowości G., powiat M., województwo (...), prowadził w ruchu lądowym motorower marki R. numer rejestracyjny (...) będąc w stanie nietrzeźwości - analiza wykazała 3,1 promila alkoholu we krwi, przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie II K 645/10, to jest za winnego popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 i 4 k.k. i za to, na podstawie art. 178a § 4 k.k., Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. i art. 70 § 1 punkt 1 k.k., warunkowo zawiesił na okres 4 lat tytułem próby, oddając jednocześnie oskarżonego w tym czasie, na podstawie art. 73 § 1 k.k., pod dozór kuratora sądowego.

Na podstawie zaś art. 72 § 1 punkt 5 k.k., Sąd Rejonowy zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu w okresie próby, a na podstawie art. 42 § 2 k.k., orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat.

Orzekając natomiast o kosztach, Sąd Rejonowy, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ustęp 1 i 2 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, zwolnił oskarżonego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi Skarb Państwa i nie wymierzył mu opłaty.

Powyższy wyrok, ale tylko w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i na niekorzyść oskarżonego, zaskarżył prokurator, zarzucając Sądowi I instancji rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary, polegającą na niedostatecznym uwzględnieniu społecznej szkodliwości czynu oskarżonego oraz celu wychowawczego, a także represji karnej, które kara ma osiągnąć wobec sprawcy czynu poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

W uzasadnieniu wniesionej apelacji skarżący podkreślił, że oskarżony dopuścił się popełnienia przypisanego mu czynu będąc uprzednio karanym za przestępstwo podobne i w okresie próby, akcentując, że ustawodawca, wprowadzając przepis art. 178a § 4 k.k., postanowił zaostrzyć stopień represji karnej wobec nietrzeźwych kierowców, którzy pomimo otrzymania przy uprzednim skazaniu za jazdę w stanie nietrzeźwości czytelnego sygnału o braku akceptacji społecznej dla takich postaw bezrefleksyjnie popełniają takie same przestępstwo.

Prokurator nadto podkreślił, że bez znaczenia jest fakt, że na stan nietrzeźwości oskarżonego złożyło się spożywanie przez niego alkoholu podczas kolejnych postojów, albowiem to wskazuje na zupełnie bezrefleksyjne działanie z jego strony. Wyklucza to też przyjęcie, że ze strony K. Z. istnienie pozytywnej prognoza kryminologicznej.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze poprzez wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy podnieść, że skarżący nie kwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, ani zastosowanej do przypisanego oskarżonemu czynu kwalifikacji prawnej.

Ponieważ Sąd Okręgowy również nie dostrzegł podstaw do ingerencji w powyższym zakresie w zaskarżony wyrok (brak przesłanek z art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k.), dlatego też rozważania swoje ograniczył tylko do zarzutu apelacji, to jest zarzutu rażącej niewspółmierności rodzaju wymierzonej oskarżonemu kary.

Sąd Odwoławczy przypomina, iż art. 69 § 1 k.k. jasno stanowi, że na warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności zasługują jedynie ci sprawcy przestępstw, co do których istnieje pozytywna prognoza resocjalizacyjna na przyszłość. Dotychczasowa postawa i sposób życia sprawcy muszą zatem wskazywać na to, że pomimo nie wykonania kary, zostaną osiągnięte cele tejże kary, a w szczególności, że sprawca nie powróci ponownie na drogę przestępstwa. Ratio legis probacji tkwi bowiem w przekonaniu, że cele kary zostaną osiągnięte w warunkach wolnościowych.

Odnośnie natomiast możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec sprawcy występku z art. 178a § 4 k.k., to ustawodawca, nowelą z dnia 1 lipca 2010 roku, wprowadził dodatkowy wymóg stanowiący w art. 69 § 4 k.k., że wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k., sąd może warunkowo zawiesić orzeczenie kary pozbawienia wolności jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy podnosi, iż nie podzielił stanowiska Sądu I instancji odnośnie tego, że w stosunku do oskarżonego K. Z. wystąpił wskazany w treści art. 69 § 4 k.k., ów szczególnie uzasadniony wypadek, pozwalający na warunkowe zawieszenie wykonania wymierzonej wyżej wskazanemu oskarżonemu kary pozbawienia wolności.

Z treści pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku, konkretnie ze strony 3 znajdującego się na kartach 70-72 aktu dokumentu sprawozdawczego, jednoznacznie wynika, że Sąd Rejonowy wskazał jako podstawę zastosowania wobec K. Z. instytucji warunkowego zawieszenia wykonania wymierzonej mu kary pozbawienia wolności: zły stan zdrowia oskarżonego, upływ 4 lat od ostatniego skazania tego oskarżonego oraz fakt, że wyżej wymieniony zaczął uczęszczać na zajęcia prowadzone przez (...)z siedzibą w P.(k. 72 akt).

W ocenie jednak Sądu Odwoławczego, co również słusznie podkreślił we wniesionej apelacji skarżący, akcentowane przez sąd rozstrzygający okoliczności mogłyby, co najwyżej, uzasadniać decyzję o warunkowym zawieszeniu wykonania kary oskarżonemu w sytuacji, gdyby kwalifikacja prawna zarzucanego K. Z. czynu nie obejmowała przepisu art. 178a § 4 k.k.

Sąd II instancji zaznacza w tym miejscu, iż na gruncie znowelizowanego z dniem 1 lipca 2010 roku przepisu art. 69 § 4 k.k. nie wypracowane zostało jeszcze orzecznictwo sądów ani poglądy doktryny, niemniej pomocniczo w tym zakresie można odnieść się do stanowiska doktryny powstałego na gruncie art. 60 k.k., również posługującego się pojęciem szczególnie uzasadnionych wypadków.

Jak wskazano zatem w piśmiennictwie może być tak, że w danej sprawie wystąpi kilka takich okoliczności łagodzących, które oddzielnie brane pod uwagę same nie uzasadniałyby nadzwyczajnego złagodzenia kary. Natomiast rozpatrywane łącznie spełniać mogą warunek nadzwyczajnego wypadku (...). Należy uznać, że sąd ma możliwość w takim przypadku zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary ***opierając się na sumie okoliczności zachodzących w sprawie***, jeśli tylko łącznie spełniają one warunki wymienione w ustawie dla nadzwyczajnego złagodzenia kary, przede wszystkim co do uznania wypadku za „szczególnie uzasadniony” (...) [G. Bogdan, Z. Cwiakalski, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll, Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Tom I. Komentarz do art. 1-116 k.k., Zakamycze, 2004, wyd. II].

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd II instancji z całą mocą podkreśla, że w realiach niniejszej sprawy, dokonując zsumowania okoliczności łagodzących zachowanie oskarżonego wedle wskazanych wyżej zasad, żadną miarą nie można racjonalnie przyjąć, aby odnośnie K. Z. w ogóle zachodziły przesłanki do warunkowego zawieszenia wykonania wymierzonej mu kary, a tym bardziej, aby występował ów szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 69 § 4 k.k.

I tak po pierwsze za tego rodzaju szczególny przypadek nie może zostać uznany stan zdrowia oskarżonego, jak to przyjął sąd rozstrzygający. Nie negując bowiem tego, że K. Z. cierpi na, potwierdzone dołączoną do akt niniejszej sprawy dokumentacją medyczną, schorzenie w postaci choroby serca, to niemniej zauważyć należy, iż rzeczona dolegliwość w żaden sposób nie powstrzymuje jednak oskarżonego przed spożywaniem alkoholu, który, co oczywiste, w sposób negatywny wpływa na kondycję fizyczną człowieka w ogóle, w tym w szczególności na stan zdrowia osoby cierpiącej już na schorzenie serca. Tymczasem w dniu 6 kwietnia 2014 roku K. Z. wprowadził się w stan nietrzeźwości i to na poziomie wysokim, bo aż oscylującym w granicy 3,1 promila alkoholu we krwi. Oznacza to, że K. Z. sam nie wykazuje należytej troski o swoje zdrowie. Wręcz przeciwnie. Zaprezentowanym zachowaniem wyżej wymieniony dał wyraz temu, że nie dba, a wręcz lekceważy swoje zdrowie fizyczne.

Idąc dalej i po wtóre, Sąd II instancji podnosi, iż za tego rodzaju okoliczność nie może zostać przyjęty odstęp czasu od ostatniego skazania K. Z.. Przede wszystkim zaznaczyć należy, iż każdy obywatel Polski ma obowiązek przestrzegać obowiązującego na tym terenie porządku prawnego i prezentować zgodne z przyjętymi kanonami zachowania. Fakt naruszenia obowiązującego porządku prawnego po czterech latach dowodzi, że mające miejsce w dniu 24 sierpnia 2010 roku skazanie K. Z., a w konsekwencji i wymierzona mu wówczas przez Sąd Rejonowy w Szamotułach kara grzywy, a więc możliwie najłagodniejsza rodzajowo, nie osiągnęły celu, spodziewanego i zakładanego przez ówczesnie procedujący Sąd Rejonowy. Sąd II instancji oczywiście dostrzega, iż fakt, że K. Z. ponownie naruszył obowiązujący porządek prawny po upływie 4 lat od poprzedniego skazania rzeczywiście odróżnia go od tych sprawców, którzy, a co wiadome jest Sądowi Okręgowemu z doświadczenia zawodowego, niejako bezpośrednio po wydaniu jednego wyroku skazującego, wchodzą w ponowny konflikt z prawem. Niemniej Sąd II instancji, zresztą w ślad za apelującym, zauważa, że ideą ustawodawcy, formułującego przepis art. 178 § 4 k.k. było właśnie zaostrzenie represji karnej wobec nietrzeźwych kierowców, którzy na przestrzeni ostatnich lat stali się, mówiąc kolokwialnie, plagą na polskich drogach, powodując zagrożenie dla pozostałych uczestników ruchu drogowego. Jeżeli zatem K. Z. w przeszłości już raz został uznany za sprawcę opisanego w art. 178 § 1 k.k. przestępstwa, to oczywistym jest, że kolejne tego typu zachowanie oskarżonego, nawet, jeżeli miało ono miejsce po upływie 4 lat, musi zostać ocenione w myśl obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa. Zresztą sam oskarżony decydując się na kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie

nietrzeźwości po raz wtóry, winien, jako dorosła i w pełni sprawna umysłowo osoba, zdawać sobie sprawę i przewidzieć negatywne konsekwencje tego rodzaju postępków.

Wreszcie i po trzeciej Sąd II instancji podnosi, iż w pełni pochwała i docenia fakt uczestnictwa oskarżonego w programie oferowanym przez (...)z siedzibą w P.. Doceniając powyższe, Sąd II instancji zauważa jednak, iż uczestnictwo K. Z. w tego typu terapii nie jest następstwem indywidualnej inicjatywy oskarżonego. Ze znajdującego się na karcie 56 akt zaświadczenia wprost wynika, że K. Z. został skierowany na tego rodzaju zajęcia w związku z posiadaniem umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

W tym więc stanie rzeczy, to jest po wyeliminowaniu opisanych wyżej okoliczności jako łagodzących zachowanie oskarżonego, brak jest w przypadku oskarżonego elementu, który mógłby zostać uznany jako szczególnie uzasadniony wypadek, umożliwiający na warunkowe zawieszenie wykonania wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności.

Stąd też, w pełni przychyłając się do stanowiska prokuratora, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił zawarte w punkcie 2 zaskarżonego orzeczenia rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności.

Konsekwencją dokonania powyżej zmiany musiało być uchylenie zawartego w punkcie 3 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcia o zobowiązaniu oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu w okresie próby oraz zawartego w punkcie 4 rozstrzygnięcia o oddaniu oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego (punkt 1 wyroku Sądu Okręgowego).

W pozostałym natomiast zakresie, nie znajdując podstaw do dalszej ingerencji w zaskarżone orzeczenie, Sąd II instancji wyrok Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 8 grudnia 2014 roku utrzymał w mocy, o czym z kolei orzekł, jak w punkcie 2 swego wyroku.

Orzekając natomiast o kosztach, Sąd Okręgowy, mając na uwadze określone w art. 624 § 1 k.p.k. zasady słuszności, a zwłaszcza konieczność odbycia przez oskarżonego kary izolacyjnej, zwolnił K. Z. od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych, w tym od uiszczenia jednej opłaty za obie instancje (punkt 3 wyroku z dnia 3 kwietnia 2015 roku).

/M. Z./